

Gdańsk, 08. listopada 2021r.

dr hab. Tomasz Ciszewski, prof. nadzw.

Wydział Filologiczny
Instytut Anglistyki i Amerykanistyki
Uniwersytet Gdańsk
ul. Wita Stwosza 51
80-308 Gdańsk

tomasz.ciszewski@ug.edu.pl

OCENA

dorobku naukowego dr. **Kamila Kaźmierskiego**

przedstawionego w formie cyklu połączonych tematycznie publikacji:

pt. *FONOLOGICZNE IMPLIKACJE WARIANTYWNOŚCI*

oraz

innego dorobku naukowego i osiągnięć dydaktyczno-organizacyjnych
przedstawionych jako osiągnięcie habilitacyjne

Pan dr Kamil Kaźmierski jest lingwistą młodszego pokolenia, zatrudnionym od kwietnia 2013 na stanowisku adiunkta na Wydziale Anglistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W latach 2009-2013 zatrudniony był również jako „Assistent in Ausbildung” na Uniwersytecie Wiedeńskim. Tam również w roku 2013 uzyskał stopień doktora na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. „*The history of English vowels. An evolutionary account of the Great Vowel Shift and related vocalic changes*”. Jego praca magisterska (obroniona w roku 2009 na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu) poświęcona zaś była akwizycji kontrastów samogłoskowych (“*The ‘pitch’ - ‘peach’ problem - On the acquisition of the /i:/ - /ɪ/ contrast by Polish learners of English*”).

Zanim przejdę do omówienia cyklu artykułów przedstawionych do oceny jako osiągnięcie habilitacyjne, chciałbym zwrócić uwagę na dużą aktywność naukową Habilitanta. Utrzymuje on wciąż współpracę naukową z Uniwersytetem Wiedeńskim w ramach projektu “*Evolution of Consonant Clusters in English*”, finansowanego przez Austrian Science Fund Nr. grantu P27592-G18. Zainteresowania naukowe Habilitanta są dość szerokie i nie skupiają się

jedynie wokół badań nad kontrastami samogłoskowymi, ale obejmują również tak interesujące dziedziny, jak badania korpusowe (w tym współautorstwo w tworzeniu korpusu języka mówionego walijskiej odmiany języka angielskiego, czego wynikiem jest bardzo wysoko punktowana publikacja (przyjęta do druku w czasopiśmie **English World-Wide**). Zdobyte dzięki tej publikacji 200 pkt (!) to osiągnięcie, które budzi uznanie, szczególnie jeśli zważymy na stosunkowo młody wiek Habilitanta. Dowodzi to dużej dojrzałości i samodzielności badawczej.

Tak samo zresztą, jak inne osiągnięcia naukowe Habilitanta, takie jak np. uzyskanie nagrody Senior Award Fulbrighta w roku 2019, dzięki której zrealizowany został projekt polegający na zgromadzeniu nagrań mieszkańców stanu Massachusetts (Nowa Anglia) w Amherst, które udostępnione zostały na otwartej platformie Open Science Framework, nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z roku 2020 dla wybitnych młodych naukowców oraz nagrody „Inicjatywa Doskonałości-Uczelnia Badawcza” za cztery artykuły naukowe (2020).

Jak wskazuje w autoreferacie Habilitant, jego zainteresowania naukowe dotyczą zróżnicowanej tematyki (około-)fonologicznej, a ich zakres obejmuje tak ciekawe obszary, jak procesy fonetyczne w mowie łączonej, historyczne zmiany dźwiękowe, językoznawstwo ewolucyjne, czy fonologię korpusową. Przekłada się to bezpośrednio na praktykę pedagogiczną Habilitanta: prowadzi on zajęcia ze studentami filologii angielskiej ze wstępu do językoznawstwa, angielskiej fonetyki i fonologii, praktycznej wymowy języka angielskiego, jak również z wykorzystania statystyki w badaniach językoznawczych oraz modelowania i wizualizacji danych, z których dwa ostatnie dowodzą interdyscyplinarnego podejścia do badań językoznawczych. Jest także promotorem empirycznych prac licencjackich.

Pan Kamil Kaźmierski jest również członkiem tak szacownych stowarzyszeń naukowych, jak *Association for Laboratory Phonology* oraz *International Phonetic Association*.

Nie bez znaczenia dla ogólnej oceny dorobku Habilitanta jest członkostwo w komitetach redakcyjnych wysoko punktowanych czasopism naukowych, w tym *Poznań Studies in Contemporary Linguistics* (w latach 2016-2019), *Yearbook of Poznań Linguistic Meeting* (w latach 2015-2016), *Folia Linguistica Historica* (w latach 2010-2013) oraz *Vienna English Working Papers (VIEWS)* w latach 2009-2013. Działalność ta nie ogranicza się jedynie do prac redakcyjnych; poziom naukowy Habilitanta doceniony został również poprzez niektóre wydawnictwa, w większości zagraniczne, np. *University of Utah Press* (2021), *Journal of Phonetics* (2021), *Journal of Slavic Linguistics* (2020), *International Congress of Phonetic*

Sciences (2019), *Journal of English as a Lingua Franca* (2014)) oraz polskie (*Poznań Linguistic Meeting 2020*), dla których sporządzał On recenzje artykułów naukowych.

Zważywszy na stosunkowo młody wiek Habilitanta, już tylko osiągnięcia wspomniane powyżej świadczą o dużym zaangażowaniu w pracę naukową. Habilitant w ocenianym okresie nie poprzestawał jednak na tej działalności; regularnie w latach 2010-2021 brał czynny udział w konferencjach i sympozjach naukowych. Ogółem przygotował i wygłosił 23 (!) referaty (jako samodzielny prelegent lub jako współautor) na międzynarodowych konferencjach:

- 50th Poznań Linguistic Meeting (PLM 2021)
- 48th New Ways of Analyzing Variation (NWAV48), (Eugene 2019)
- 19th International Congress of Phonetic Sciences (ICPhS2019) (Melbourne, 2019)
- Approaches to Phonology and Phonetics (APAP 2019) (Lublin, 2019) (2 referaty)
- 48th Poznań Linguistic Meeting (PLM2018) (Poznań, 2018)
- 11th International Conference on Native and Non-native Accents of English (Łódź, 2017)
- 47th Poznań Linguistic Meeting (PLM2017) (Poznań, 2017; współautorstwo)
- Diachronic Phonotactics Workshop 2017 (Wiedeń, 2017; współautorstwo)
- Phonetics and Phonology in Europe (PaPE) (Kolonja, 2017; współautorstwo)
- Young Linguists' Meeting in Poznan 2016 (Poznań, 2016)
- 3rd Conference on Experimental Approaches to Perception and Production of Language Variation (Wiedeń, 2016; współautorstwo)
- LabPhon15: Speech Dynamics and Phonological Representation (Ithaca NY, 2016; współautorstwo)
- 9th International Conference on Native and Non-native Accents of English (Łódź, 2015)
- 18th International Congress of Phonetic Sciences (ICPhS2015) (Glasgow, 2015)
- 45th Poznań Linguistic Meeting (PLM2015) (Poznań, 2015; współautorstwo)
- Approaches to Phonology and Phonetics (APAP2015) (Lublin, 2015)
- 23rd Manchester Phonology Meeting (Manchester, 2015)
- 7th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea (SLE 2014) (Poznań, 2014)
- 43rd Poznań Linguistic Meeting (Poznań, 2012)
- 17th International Conference on English Historical Linguistics (Zurich, 2012)
- 44th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea (Logroño, 2011)
- 41st Poznań Linguistic Meeting (Gniezno, 2010)

- 16th International Conference on English Historical Linguistics (Pécs, 2010; współautorstwo)

Powyższe wyszczególnienie jest zaiste imponujące, zważywszy na regularne obowiązki dydaktyczne i organizacyjne Habilitanta w jego jednostce naukowej.

Aktywność konferencyjna w oczywisty sposób buduje „markę” badacza w międzynarodowej społeczności naukowej. Dowodem takiej właśnie pozycji (i rozpoznawalności Habilitanta) są referaty/wykłady gościnne, na które zaproszony on został przez Uniwersytet w Aarhus (2020, prezentacja w formie zdalnej ze względu na okres pandemii), Uniwersytet Massachusetts w Amherst (USA) w roku 2019 oraz jego wystąpienie jako „guest speaker’a” na międzynarodowych warsztatach poświęconych modelowaniu dynamicznemu (Kolonia, 2017).

W roku 2017 Pan Kamil Kaźmierski uzyskał grant badawczy na projekt poświęcony testowaniu modeli hybrydowych reprezentacji fonologicznych w korpusach języka mówionego (UMO-2017/26/D/HS2/00027). Uczestniczył również w badaniach jako członek zespołu w kilku innych projektach, tj. „*Evolution of Consonant Clusters in English*” (Austriacki Fundusz Nauki), „*Dynamika samogłosek u Polaków uczących się języka*” (UMO-2014/15/B/HS2/00452), „*Electropalatography in pronunciation training and phonological analysis*” (UMO-2013/11/B/HS2/03151 FK: 573.14.009) oraz „*Korpus internetowy współczesnego, mówionego standardowego języka polskiego i gwary na obszarze Wielkopolski*” (0113/NPRH2/H11/81/2013).

Mimo tak intensywnego życia naukowego Habilitant znajdował jeszcze czas i energię na doskonalenie swojego potencjału badawczego biorąc udział w licznych szkoleniach i warsztatach, np.: Bayesian Analysis for Speech Science (2021), Bayesian modeling for linguistic researchers: Seeing the forest and the trees (2019), Creating interactive shiny dashboards to showcase sociolinguistic research (2019), Birmingham Statistics for Linguists Summer School (2018), Regression modeling and multimodel inference (2017), Statistical Methods in Phonetic Sciences (2017), General Additive Models (2016) oraz BigPhon: Tools for Big Data in Laboratory Phonology (2017).

Tajemnicą Habilitanta pozostanie, jak znalazł czas (przy tak dużej aktywności naukowej i dydaktycznej) na stworzenie dość obszernego ilościowo i spójnego cyklu artykułów naukowych o łącznej wartości punktowej 890 (!), które przedstawił do oceny w postępowaniu habilitacyjnym. W czasach naukowej „punktozy” już sama wartość poszczególnych artykułów świadczy o wysokim poziomie naukowych tych publikacji. Tym bardziej, że nie jest to wynik

uzyskany poprzez publikowanie dużej liczby artykułów w nisko punktowanych czasopismach, ale składa się na nią wiele wyżej punktowanych publikacji w czasopismach (140-200 pkt).

Na cykl powiązanych ze sobą tematycznie artykułów przedstawionych do oceny jako osiągnięcie habilitacyjne Art. 219 ust. 1. pkt 2a Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. składa się dziewięć publikacji, które ukazały się w latach 2015-2020. Obejmuje on następujące pozycje:

- 2015 Exaptation and phonological change
- 2015 How rarities like *gold* came to exist: on co-evolutionary interactions between morphology and lexical phonotactics (współautorstwo: wkład 70%)
- 2016 A dynamical-systems approach to the evolution of morphonotactic and lexical consonant clusters in English and Polish (współautorstwo: wkład 50%)
- 2016 Coalescent assimilation across Word-boundaries in American English and in Polish (współautorstwo: mimo trójki Autorów do dokumentacji załączono deklarację tylko 1 współautora, który swój wkład ocenił na wkład 15%)
- 2018 Assessing the effect of ambiguity in compositionality signaling on the processing of diphones (współautorstwo: wkład 50%)
- 2019 Educated Poznań Speech 30 Years Later (współautorstwo: *brak deklaracji wkładu Habilitanta*)
- 2020 Prevocalic t-glottaling across word boundaries in Midland American English
- 2020 Scaling Laws for Phonotactic Complexity in Spoken English Language Data (współautorstwo: wkład 33,4%)
- 2020 Vowel dynamics in the acquisition of L2 English –an acoustic study of L1 Polish learners (współautorstwo: wkład 25%).

Daje to średnio ok. 1 artykuł na rok, przy czym najbardziej „płodnym” publikacyjnie był rok 2020, czyli tuż przed wszczęciem procedury habilitacyjnej. Można by uznać, że nie jest to cykl wyjątkowo obszerny. Duża „płodność” publikacyjna często okupiona jest jednak kompromisem jakościowym. Już jednak sama waga punktowa artykułów oraz fakt, że przeszły one przez gęste sito recenzyjne w renomowanych wydawnictwach (w większości zagranicznych) świadczyć może o ich wysokim poziomie naukowym. Podobnie nietrafny byłby argument, że aż siedem spośród dziewięciu artykułów to publikacje, w których Habilitant występuje jako współautor (z dołączonych deklaracji o współautorstwie wynika, że Habilitant ocenił swój wkład na 15% do 50%). Badania prowadzone przez grupy badawcze mają tę

przewagę nad tradycyjnym samotnym uprawianiem tzw. „armchair linguistics”, że pozwalają na pewną interdyscyplinarność i świadczą o umiejętności współpracy naukowej Habilitanta i szerokich kontaktach ze światem naukowym.

Chronologicznie pierwszy w serii jest artykuł „*Exaptation and phonological change*” z roku 2015 w *Folia Linguistica Historica*. W publikacji tej Autor stawia bardzo oryginalną tezę, zgodnie z którą zmiany fonologiczne mogą być wytłumaczone poprzez pojęcie egzaptacji zaczerpnięte z biologii ewolucyjnej. Jak wyjaśnia Autor w swoim autoreferacie „*egzaptacja to sytuacja, w której siłom selekcji do pełnienia pewnej funkcji zaczyna zostać poddawana cecha, która początkowo pełniła inną funkcję (bądź też nie pełniła żadnej funkcji)*.” Z tej perspektywy Habilitant podejmuje próbę wyjaśnienia zjawiska utraty wartości kontrastywnej iloczasu samogłoskowego jako pochodnej wykształcenia kontrastu jakościowego oraz wskazuje na współzależność pomiędzy istnieniem skomplikowanych zbitek spółgłoskowych powstających na krawędziach wyrazów w mowie łączonej, a wykształceniem równie (lub podobnie) złożonych zbitek wewnątrz morfemów. W tym miejscu chciałbym podkreślić, że ten niezwykle ciekawy i nowatorski artykuł pojawił się właściwie na samym początku *podoktorskiej* kariery Habilitanta (2015) i napisany został samodzielnie. Dowodzi to dużej dojrzałości i kreatywności badawczej.

W tym samym roku opublikowany został artykuł „*How rarities like gold came to exist: on co-evolutionary interactions between morphology and lexical phonotactics*” (Każmierski i Ritt). Artykuł ten stanowi kolejną próbę (podejmowaną wcześniej w tak odległych od siebie modelach fonologicznych, jak Teoria Optymalności, czy Fonologia Rządu) wyjaśnienia dość zagadkowych w języku angielskim sekwencji tworzących tzw. rymy superciężkie (np. *field, find, etc.*) poprzez odniesienie do dwóch przeciwstawnych sił, mianowicie obecności tych sekwencji w formach morfologicznie złożonych, która powinna jednocześnie blokować pojawienie się identycznych sekwencji w formach niezłożonych.

Kolejny artykuł z roku 2016, który ukazał się w *Yearbook of Poznań Linguistic Meeting* (Baumann i Każmierski) pt.: „*A dynamical-systems approach to the evolution of morphonotactic and lexical consonant clusters in English and Polish*” podejmuje podobną tematykę, poszerzoną jednak o język polski. W tej publikacji Autorzy przedstawiają propozycję modelowania matematycznego (której nie podejmuję się ocenić merytorycznie, ze względu na zbyt małą wiedzę ekspercką w tej dziedzinie).

Artykuł „*Coalescent assimilation across Word-boundaries in American English and in Polish*” w roku 2016 (Wojtkowiak Baumann) wydaje mi się trochę słabszy od pozostałych publikacji przedstawionych w serii. Analizowany jest w nim proces tzw. koalescencji YOD,

która jest dość dobrze opisanym i zrozumianym procesem koartykulacyjnym. W pracy tej chciałbym wskazać na pewną lukę natury metodologicznej, tj. brak odniesienia wyników uzyskanych wśród polskich użytkowników języka angielskiego do ich ogólnego poziomu zaawansowania. Chcąc sprawdzić to u źródła, czyli materiału wykorzystanego w badaniu (korpus PELCRA), sprawdziłem, czy taka informacja zawarta jest w opisie zgromadzonych nagrań. Niestety, tam również jej nie znalazłem. Habilitant podaje jedynie, że są to nagrania zarówno nauczycieli angielskiego, studentów oraz uczniów szkół średnich. Otwarte pozostaje więc kluczowe pytanie, czy opanowanie tego procesu przez Polaków związane jest z poziomem ogólnej sprawności językowej, i ewentualnie, jeśli tak, to jak określić ten poziom.

Publikacja pt. „*Assessing the effect of ambiguity in compositionality signaling on the processing of diphones*” (2018) (współautor: Baumann) stanowi dobry przykład szerokiego, interdyscyplinarnego podejścia Habilitanta do zagadnień fonotaktycznych. Artykuł ten przeczytałem z dużą przyjemnością poznawczą. Autor wykorzystuje w nim dwie regularności (tzw. Zipf's Law i Heap's Law) wykorzystywane w badaniach ekonomicznych, demograficznych, bibliometrycznych i językoznawczych. Wykazuje, że ta pierwsza prawidłowość charakterystyczna jest dla zbitek międzywyrazowych, mniej zaś dla zbitek wewnątrzwyrazowych. Jak konkluduje Habilitant (Autoreferat), „*zbitki spółgłoskowe na granicy wyrazów stanowią element horyzontu kognitywnego użytkowników języka.*” To podkreślone sformułowanie (jakkolwiek chwytliwe) wymagałoby jednak szerszego omówienia.

Jeden z artykułów w serii („*Educated Poznań Speech 30 Years Later*” 2019; współautorzy: Kul i Zydorowicz poświęcony jest wyłącznie językowi polskiemu, a dokładniej charakterystycznym cechom mowy wielkopolskiej w ujęciu porównawczym (lata 80-te XX. wieku i okres współczesny). W szczególności Autorzy odnoszą się w nim do dźwięczności spółgłosek obstruentnych na granicach wyrazów (spółgłoska obstruentna# + segment dźwięczny), realizacji afrykatów (np. *strzelać~szczelać*), spółgłoski nosowej miękkopodniebieniowej w kontekście przed /k,g/ oraz sztucznie dodanego /w/ w formach typu *lojciec*. Jako czynniki sprzyjające tym procesom Autorzy wymieniają m.in. częstotliwość leksykalną, tempo wypowiedzi oraz czynniki indywidualne.

Artykuł pt.: „*Prevocalic t-glottaling across word boundaries in Midland American English*” (2020) wydany został w czasopiśmie **Laboratory Phonology**, co samo w sobie świadczy o jego wysokim poziomie. To samo dotyczy publikacji „*Scaling Laws for Phonotactic Complexity in Spoken English Language Data*” (2020) (współautorzy: Baumann Matzinger) opublikowanym w **Language and Speech** oraz ostatniego w serii artykułu pt.: „*Vowel*

dynamics in the acquisition of L2 English –an acoustic study of L1 Polish learners” (2020) (współautor: Schwartz), który ukazał się w **Language Acquisition**.

Podsumowując, dorobek Habilitanta oceniany całościowo, tj. w kategoriach wartości naukowej przedstawionej do oceny serii artykułów, jak również innych przejawów aktywności naukowej (udział w konferencjach, działalność dydaktyczna i organizacyjna) w moim przekonaniu stanowi solidną podstawę do dalszego rozwoju Habilitanta, jako samodzielnego badacza.

Wobec powyższego stwierdzam, że przedstawiony do oceny dorobek naukowy, dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski Habilitanta spełnia z naddatkiem wymogi określone w Art. 219 ust. 1. pkt 2a Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* oraz §3, pkt 1, §4, pkt, 1, 2, 6, 7, 8, § 5, pkt 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 12 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Z głębokim przekonaniem i z prawdziwą przyjemnością stawiam wniosek o dopuszczenie dr. **Kamila Kaźmierskiego** do dalszych etapów procedury habilitacyjnej.

dr hab. Tomasz Ciszewski, prof. nadzw.

Wydział Filologiczny

Instytut Anglistyki i Amerykanistyki

Uniwersytet Gdański